

РЕЗУЛЬТАТИ РОЗРОБКИ МУЛЬТИМОДАЛЬНОЇ МОДЕЛІ ІЄРАРХІЧНИХ СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ПАТОГЕНЕТИЧНИХ ЛАНОК РОЗЛАДІВ ПСИХІЧНОЇ СФЕРИ ВНАСЛІДОК COVID-19

Авторський колектив:

Мішиєв В.Д., завідувач кафедри загальної, дитячої, судової психіатрії і наркології НУОЗ України імені П.Л. Шупика, д.мед.н., професор

Михайлов Б.В., професор кафедри загальної, дитячої, судової психіатрії і наркології НУОЗ України імені П.Л. Шупика, д.мед.н., професор

Гриневич Є.Г., професор кафедри загальної, дитячої, судової психіатрії і наркології НУОЗ України імені П.Л. Шупика, д.мед.н., професор

Омелянович В.Ю., професор кафедри загальної, дитячої, судової психіатрії і наркології НУОЗ України імені П.Л. Шупика, д.мед.н., професор

Кузнецов І.В., асистент кафедри загальної, дитячої, судової психіатрії і наркології НУОЗ України імені П.Л. Шупика

Психічна епідемія, що сполучена з COVID-19 вже підтверджується результатами наукових досліджень і, хоча її вплив на широкі верства світового суспільства визначається як оборотний, залишаються великі контингенти, які матимуть довгострокові психічні наслідки COVID-19 та потребу у відновленні рівнів соціального функціонування та якості життя. До таких уразливих категорій відносять медичних працівників, дітей та підлітків, осіб старечого віку, пацієнтів з психічними розладами, та хворих, які перенесли COVID-19.

До теперішнього часу залишаються невирішеними питання клінічної феноменології, особливостей емоційної, когнітивної сфер, особистісного реагування, рівнів соціального функціонування та якості життя хворих, які перенесли COVID-19, існує потреба у створенні моделі ієрархічних структурно-функціональних патогенетичних ланок психічних розладів, а також таргетно-спрямованої системи відновлювальної терапії і медико-психологічної реабілітації хворих, які перенесли COVID-19.

- **Мета роботи** – встановлення ієрархічних структурно-функціональних патогенетичних ланок розладів психічної сфери, визначення мішенів лікувально-реабілітаційних впливів для хворих, які перенесли COVID-19, в тому числі у референтних груп населення, яке знаходилось під впливом військового стресу, бойової психічної травми, вимушені переселенці тощо.
- **Завдання дослідження** – розробка мультимодальної моделі ієрархічних структурно-функціональних патогенетичних ланок порушень психічної сфери у хворих, які перенесли COVID-19.
- **Методи дослідження** – клініко-психопатологічний, інструментальний, лабораторний, психодіагностичний, математично-статистичний.

Робота виконана в межах НДР кафедри загальної, дитячої, судової психіатрії і наркології НУОЗ України імені П.Л. Шупика «Розробка мультимодальної системи відновлювальної терапії і медико-психологічної реабілітації хворих, що перенесли COVID-19, на підставі вивчення провідних патогенетичних механізмів» (№ держреєстрації 0121U114707).

Результати дослідження та їх обговорення.

Науково-обґрунтованими підставами для розробки цієї моделі є:

- а) встановлення ієрархічних структурно-функціональних патогенетичних ланок розладів психічної сфери відповідно до визначених на підставі комплексного аналізу (з урахуванням інформативності, діагностичної цінності досліджених ознак) мішенів лікувально-реабілітаційних впливів для дослідженого контингенту (включно чинники, маркери ризику);
- б) стандартизація та диференціація стратифікованих ознак патогенетичних механізмів розладів психічної сфери, асоційованих з SARS-Cov-2 (в тому числі, пов'язаних з наслідками БД).

Диференціація, кластеризація та стратифікація провідних патогенетичних механізмів розладів психічної сфери, асоційованих з SARS-Cov-2 (в тому числі, пов'язаних з наслідками БД) дозволили розробити та методично забезпечити мультимодальну модель ієрархічних структурно-функціональних патогенетичних ланок порушень психічної сфери у хворих, які перенесли COVID-19.

Підвищення ефективності надання психіатричної допомоги за рахунок валідних алгоритмів конгруентності діагностичних, терапевтичних, реабілітаційних заходів, а також персоніфікованих моделей (пацієнт – маршрут) їх реалізації в структурі мультимодальної моделі ієрархічних структурно-функціональних патогенетичних ланок порушень психічної сфери у хворих, які перенесли COVID-19 (в тому числі, пов'язаних з наслідками БД), визначення критеріїв якості, адекватності та результативності, зменшення терміну лікування, а також підвищення якості життя хворих.

Висновки

На рівні доказової медицини, в структурі біопсихосоціальної парадигми та на основі комплексного дослідження вперше у вітчизняній психіатрії розроблено мультимодальну модель ієрархічних структурно-функціональних патогенетичних ланок порушень психічної сфери у хворих, які перенесли COVID-19, в тому числі у референтних груп населення, яке знаходилось під впливом військового стресу, бойової психічної травми, вимушені переселенці тощо.

Втілення розробок дозволило суттєво підвищити ефективність використання ресурсів (державних коштів і бюджетів об'єднаних територіальних громад) в сфері охорони здоров'я України. Сприятиме підвищенню показників якості надання медичної допомоги і зниження стійкої втрати працездатності.

Отримані нові теоретичні наукові дані є базисом подальшої розробки та апробації таргетно-спрямованої системи відновлювальної терапії і медико-психологічної реабілітації хворих, які перенесли COVID-19.